

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ЗА РАЗКРИВАНЕ НА ДОКУМЕНТИТЕ И ЗА ОБЯВЯВАНЕ
НАПРИНАДЛЕЖНОСТ НА БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИ КЪМ
ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И РАЗУЗНАВАТЕЛНИТЕ СЛУЖБИ НА
БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА АРМИЯ

София 1000, ул. „Врабча” № 1, тел. 800-45-00, e-mail: info@comdos.bg

Д О К Л А Д

за дейността на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия за периода 20 декември 2013 г. - 20 юли 2014 г.

На основание чл. 4, ал. 6 от Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (ЗДРДОПБГДСРСБНА) Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (КРДОПБГДСРСБНА) представя пред 42-рото Народно събрание своя **ПЕТНАДЕСЕТИ** отчетен доклад за периода **20 декември 2013 г. - 20 юли 2014 година.**

В дейността си КРДОПБГДСРСБНА прилага **закона**, спазва директивите на **Европейския съюз**, следва принципите и ценностите на своята **Стратегия за развитие**, спазва Правилника за дейността на Комисията и нейната администрация, стреми се към изпълнение на **Годишния оперативен план за 2014 г.** и на дългосрочния план за работа.

Основни задължения по ЗДРОПБГДСРСБНА:

I. Съгласно чл. 1, ал. 2 от ЗДРОПБГДСРСБНА Комисията **обявява принадлежност** към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия на български граждани, заемащи публични длъжности и извършващи публични дейности.

ДЕЙНОСТИ ПО УСТАНОВЯВАНЕ И ОБЯВЯВАНЕ НА ПРИНАДЛЕЖНОСТ

Установяването на принадлежност се извършва на основание **чл. 26** от Закона. **Обявяването** на принадлежност се извършва на основание **чл. 9, т. 2 и т. 3** от Закона, с решение на Комисията.

Дейността по подготовката на решенията на Комисията за установяване и обявяване на принадлежност на български граждани към ДС и РС на БНА, на основание чл. 25, ал. 2 от Правилника на КРДОПБГДСРСБНА и на нейната администрация, се извършва от отдел „Специализиран архив и картотеки” към дирекция „Архив”.

- ✓ За периода 1 декември 2013 г. - 30 юни 2014 г. Комисията е обсъдила и приела **90 решения**, от които:
 - **58 решения** на основание **чл. 26, ал. 1, т. 1** (лица, регистрирани за участие в избори), **т. 2** (лица, заемали или заемащи публични длъжности и извършвали или извършващи публични дейности), **т. 3** (при кадрови промени) **и т. 4** (лица, посочени като длъжници);
 - **4 решения** на основание **чл. 27, ал. 1** (по предварителна проверка);
 - **28 решения** на основание **чл. 31, ал. 1, т. 2** (по искане на граждани).
- ✓ Извършена е проверка на **12 220** български граждани на основание:
 - **чл. 26, ал. 1, т. 1** (лица, регистрирани за участие в избори) - на **189** лица;
 - **чл. 26, ал. 1, т. 2** (лица, заемали или заемащи публични длъжности и извършвали или извършващи публични дейности), **т. 3** (при кадрови промени) **и т. 4** (лица, посочени като длъжници) – на **10 769** лица;
 - **чл. 27** (по предварителна проверка) - на **279** лица;
 - **чл. 31, ал. 1, т. 1 и т. 2** (по искане на граждани) – на **983** лица.
- ✓ Извършена е проверка за надеждност по ЗЗКИ - на **2049** лица.
- ✓ **Установена е принадлежност** към структурите на ДС и разузнавателните служби на БНА на **906** български граждани.
- ✓ **Обявена е принадлежност** на **639** български граждани.

- ✓ Не са обявени данните за **267** лица с установена принадлежност на основание:
 - чл. 27 (по предварителна проверка) – **4** лица;
 - чл. 30, ал. 1 т. 1 (лицето е починало) – **233** лица;
 - чл. 30, ал. 1 т. 2 (лицето е непълнолетно) – **3** лица;
 - чл. 31, ал. 1 т. 2 (по искане на граждани) – **27** лица;
- ✓ КРДОПБГДСРСБНА публикува решенията си в деня на тяхното приемане на своята интернет страница: www.comdos.bg.
- ✓ На основание чл. 14 от закона Комисията издава бюлетин, в който публикува информация за своята дейност и за взетите решения. Към настоящия доклад КРДОПБГДСРСБНА прилага **Бюлетин № 13**.

II. Съгласно чл. 1, ал. 3 от ЗДРДОПБГДСРСБНА Комисията **създава централизиран архив на документите.**

ДЕЙНОСТ ПО СЪЗДАВАНЕТО НА ЦЕНТРАЛИЗИРАН АРХИВ

Комплектуване, съхранение, дигитализация, реставрация и застраховане на архива

Дейностите по комплектуване, съхранение, дигитализация, реставрация и застраховане на архивните документи, на основание чл. 25, ал. 2 от Правилника на Комисията и на нейната администрация, се осъществява от отдел „Комплектуване, съхранение, дигитализация, реставрация и застраховане на архива” към дирекция „Архив” на Комисията.

Дейности по комплектуване и съхранение на архива

- ✓ **Приемане на архивни документи:**

За периода **1 декември 2013 г. – 30 юни 2014 г.** са приети общо **54 722** броя архивни документи с източници, както следва:

- **МВР** – **5572** архивни дела и **704** броя картони;
- **НРС** – **282** броя архивни дела;
- **МО - Служба „Военна информация”** – **4295** броя архивни дела, **8593** микрофиша и **22 200** броя картони;

- **Министерство на правосъдието – 6043** броя архивни дела и **7033** броя картони.
- ✓ **Съхраняване на архивни документи**
 - документи на хартиен носител – **1 487 690** архивни дела, съставляващи около **13 816** линейни метра и **2 073 900** броя карти и картончета;
 - филмирани документи - **14 244** броя;
 - документи на електронен носител (CD) - **252** броя;
 - филмови материали - **3778** броя ролки с учебни филми от областните дирекции на МВР;
 - видеокасети - **402** броя.
- ✓ **Предоставяне на архивни документи и информация за тях**
 - за запознаване с документи на граждани и изследователи са предоставени - **9250** дела;
 - обратно са приети за постоянно съхранение – **9448** дела;
 - подготвени са **781 отговора** на запитвания;
 - направени са справки по **2600** дела.
- ✓ **Паспортизирани архивни документи**
 - справки от Специализираната дирекция „Оперативни технически операции” (СДОТО) - **2771** дела;
 - дела от ОД на МВР Шумен и Ямбол - **7393** броя;
 - аудиовизуални документи от ОД на МВР Варна, Враца и Русе - **3378** броя;
 - дела с източник НСО - **1894** броя;
 - дела с източник НСлС - **2957** броя;
 - дела с източник ДАНС - **2461** броя.
- ✓ **Класиране на документи**
 - класирани в кутии са **266** класъора с гранично-контролни листа (около **446 100** броя листа) и **75 800** броя паспортни преписки, получени от МВР – София.
- ✓ **Въведена информация в Автоматизираната информационна система:**
 - 2 архивни дела от фонд 12 с източник МВР, съдържащи данни за над **770** лица;
 - **2416** лични кадрови дела с източник НСО.

- ✓ **Допълване на фондовите описи с приети дела от:**
 - ОД на МВР - Шумен, Ямбол; Варна, Враца и Русе – в частта им за аналогови документи;
 - Национална служба „Охрана“;
 - Национална следствена служба;
 - Държавна агенция за национална сигурност;
 - СДОТО – МВР.

Дейности по дигитализация, реставрация и застраховане

За периода **1 декември 2013 г. – 30 юни 2014 г.** са извършени следните дейности:

- ✓ **Сканиране и копиране на документи**

По заявки на граждани:

- сканирани **608** архивни дела (**36 039** листа);
- копирани документи на хартиен носител - **27 545** листа;
- прехвърлени на електронен носител – **26 256** листа;
- прехвърлени на електронен носител учебни филми - **160** броя;
- прехвърлени на електронен носител за архив на анонимизираните копия - **639** архивни дела (**38 000** листа).

По изграждане на дигитален архив на Комисията

- сканирани документи - **78** архивни дела (**9979** листа);
- сканирани документи във вид на микрофилми - **54** архивни дела (**13 435** листа - брой кадъра);

По издателската дейност на Комисията

- сканирани **681** архивни единици (**12 965** листа).

- ✓ **Реставрация на архивни документи**

Реставрирани са:

- **772** листа от архивни дела;
- **198** броя архивни картони.

ДЕЙНОСТИ ПО ОСИГУРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО ДОКУМЕНТИ

На основание чл. 1, ал. 1 от ЗДРДОПБГДСРСБНА Комисията урежда реда за **достъп, разкриване, използване и съхранение** на документите на Държавна

сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия. Достъпът се осъществява съгласно на чл. 31 от Закона.

Дейността по предоставянето на достъп на граждани до архивните документи и предоставянето на копия от тях, на основание чл. 25, ал. 3 от Правилника на Комисията и на нейната администрация, се осъществява от отдел „Обслужване на граждани” към дирекция „Изследване на архивите и публична дейност”.

За периода **1 декември 2013 г. - 30 юни 2014 г.** са:

✓ **Подадени заявления - общо 917 броя:**

- за запознаване с документи на лицата за тях самите или за техни починали близки по права линия до втора степен - **723 броя**;
- във връзка с прилагане на ЗПГРРЛ – **51 броя**;
- за изследователска и проучвателна дейност – **143 броя**.

✓ **Приключени преписки - общо 715 броя:**

- за предоставяне на материали на лица са изпратени писма с покани за запознаване - **312 броя**;
- след проверка в архива и при неоткрити материали по заявление с писма са уведомени - **365 лица**;
- за претърпяна репресия по искане са издадени и изпратени удостоверения на **38 лица**.

✓ **Осъществени посещения в читалнята – 1219 лица.**

✓ **Предоставени копия от архивни документи – 53 961 листа:**

- на хартиен носител – **27 545 листа**;
- на електронен носител – **26 256 листа**;
- копия на филми на електронен носител – **160 филма**.

ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА И МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

На основание чл. 10 от Закона КРДОПБГДСРСБНА **извършва изследователска дейност**, публикува документи, организира семинари, конференции и изложби с образователно-информационен характер, а на основание чл. 9, т. 8 от Закона Комисията си **сътрудничи със сродни чуждестранни и международни институции.**

Дейността по изследването и публикуването на архивни документи, публичните и международните контакти на КРДОПБГДСРСБНА, на основание чл. 25, ал. 3 от Правилника на Комисията и на нейната администрация, се осъществява от отдел „Изследване и публичност на архивите” към дирекция „Изследване на архивите и публична дейност”.

Публични прояви за периода 1 декември 2013 г. - 30 юни 2014 г.

- ✓ Президентът на Република България Росен Плевнелиев посети и разгледа Централизирания архив на Комисията в Баня. По време на работната среща с членовете на Комисията се запозна с нейната дейност и с проблемите, възникващи при изпълнението на Закона.
- ✓ Комисията участва в:
 - работна среща по нов изследователски и документален проект на тема: „Принос към историята на НАТО, видяна чрез архивите на Варшавския пакт”, проведена в рамките на международната конференция „Бъдещето на НАТО”;
 - годишната среща на Европейската мрежа на архивите (EMSA), организирана от Историческия архив на тайните служби в Унгария, състояла се в Будапеща;
 - международна конференция на тема: „Настояще, зависимо от сенките на комунистическото минало”, проведена в Европейския парламент;
 - международен колоквиум на тема: „Дигитализация на архивните документи”, организиран от Института за национална памет и от Държавния архив на Полша;
 - дискусия със студенти от клуб „Темида” в Университета за национално и световно стопанство;
 - работна среща под наслов „Осъждане на тоталитарните режими в българската образователна система”, проведена в регионалния исторически музей в Благоевград;
 - прояви на Съюза на репресираните.
- ✓ По инициатива на фондация „Конрад Аденауер” нейни степендианти посетиха Централизирания архив в Баня и се запознаха с дейността на Комисията.

- ✓ Комисията участва с документален и снимков материал в международната изложба „Карта на паметта”, организирана от Европейския център за солидарност в Гданск.

Изследователска и издателска дейност за периода 1 декември 2013 г. - 30 юни 2014 г.:

- ✓ Издаде **Бюлетин № 13** с решенията на Комисията в изпълнение на чл. 14 от ЗДРДОПБГДСРСБНА.
- ✓ Организира публични дискусии и представяне на документалните сборници от поредицата „Из архивите на ДС” със заглавия:
 - *„Държавна сигурност - смяната на имената - Възродителният процес“* в два тома;
 - *„Държавна сигурност срещу граждански организации (1988-1990)“*;
 - *„Държавна сигурност и научно-техническото разузнаване“*.
- ✓ В рамките на изследователската инициатива **„Бъдеще чрез миналото”** съвместно със СУ „Св. Климент Охридски” организира и проведе дискуссионен младежки форум на тема: *„Десталинизацията - дилемата на едно противоречиво десетилетие”*, на който беше представен и едноименният документален сборник, съвместно издание с Държавна агенция „Архиви”.
- ✓ Предаде за печат сборниците от поредицата „Из архивите на ДС”:
 - *„Държавна сигурност и „вражеските“ радиостанции“*;
 - *„Държавна сигурност и културно-историческото разузнаване (1970-1989)“*;
 - *„Държавна сигурност и вражеските емигрантски организации (1945-1989)“*.
- ✓ Изследва документите и подготвя за публикуване сборници от поредицата „Из архивите на ДС” по следните теми:
 - *„Държавна сигурност и ЩАЗИ“*;
 - *„Държавна сигурност и туризмът“*;
 - *„Държавна сигурност и офицерите от Българската народна армия (1944-1960)“*;
 - *„Държавна сигурност – административни, принудителни и наказателни мерки“*;
 - *„Държавна сигурност и гранични войски“*.

- ✓ Изследва документите и подготвя за публикуване сборници от поредицата „Из архивите на ДС” по съвместни проекти със СУ „Св. „Климент Охридски” и с Института за изследване на близкото минало.

ДЕЙНОСТИ ПО ФИНАНСОВО, ПРАВНО, КАДРОВО И СТОПАНСКО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ

Дейността по финансовото, правното, кадровото и стопанското обезпечаване, на основание чл. 24, ал. 1 и ал. 2 от Правилника на Комисията и на нейната администрация, се осъществява от дирекция „Финансово-стопански и правно-административни дейности”.

- ✓ Общата щатна численост на КРДОПБГДСРСБНА е **102 щатни бройки**, в т.ч. **9** щатни бройки, назначени по чл. 19а от Закона за администрацията и **93** щатни бройки в администрация (**55** по служебни правоотношения и **38** – по трудови правоотношения). Заети в администрацията са **89** щатни бройки, от които **52** са служители по служебни правоотношения и **37** са служители по трудови правоотношения.
- ✓ Проведени са **два конкурса**, приключили с назначаване по Закона за държавния служител;
- ✓ За отчетния период са организирани, обявени и проведени **14 броя обществени поръчки** по вид и правни основания както следва:
 - открити процедури на основание чл. 14, ал. 3 от ЗОП – **3 броя**;
 - публични покани на основание чл. 14, ал. 4 от ЗОП – **7 броя**;
 - договаряне без обявление по чл. 90, ал. 1, т. 3 от ЗОП – **4 броя**.
- ✓ Проведен е стаж по проект ВГ051РО001-3.3.07-0002 **Студентски практики**” към Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” на **4 студенти**.

ВЪТРЕШНА ОДИТНА ДЕЙНОСТ

Вътрешната одитна дейност, на основание чл. 22, от Правилника на Комисията и на нейната администрация, е на пряко подчинение на председателя на КРДОПБГДСРСБНА.

- ✓ Годишни доклади, представени пред Министерството на финансите:
 - за дейността по вътрешния одит в КРДОПБГДСРСБНА през 2013 г.;
 - за състоянието на системите за финансово управление и контрол през 2013 г. в КРДОПБГДСРСБНА.

- ✓ Планиране на дейността по вътрешен одит за 2014 г. с подготвяне на стратегически и годишен план.
- ✓ Изпълнение на одитен ангажимент №-ОА-1401/У „Оценка за съответствие с нормативните и вътрешни актове в дейността на отдел „Обслужване на граждани“.
- ✓ Извършване на одитен ангажимент за консултиране № ОА-1402/К с предмет: „Подпомагане при актуализиране на действащите Вътрешни правила за финансово управление и контрол в администрацията на Комисията“.
- ✓ Извършване на одитен ангажимент № ОА-1403/У с предмет: „Проверка за законосъобразност на проведените процедури за възлагане на обществени поръчки в Комисията през 2013 г. и проследяване изпълнението на препоръките, дадени при извършен одитен ангажимент № ОА-1301/УП“.

ПРАВНО-АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ

Дейността по правното обезпечаване, на основание чл. 24, ал. 1 и ал. 2 от Правилника на Комисията и на нейната администрация, се осъществява от отдел „Правно-административен“ към дирекция „Финансово-стопански и правно-административни дейности“.

- ✓ Комисията сезира с писмо омбудсмана на Република България относно получено съдебно решение №274/10.01.2014 г. на ВАС (III-то отделение), което създава проблем, противоречие със ЗДРДОПБГДСРСБНА досежно начина на извършваните проверки на документите по чл. 25 на същия закон и трайноустановената шестгодишна практика по прилагането му.
- ✓ За отчетния период са образувани **25** съдебни дела, а общо висящите съдебни производства са **70**.

ЗАДАЧИ ПО ПРЕДСТОЯЩИ ДЕЙНОСТИ

- ✓ По установяване и обявяване на принадлежност на лицата по:
 - **чл. 26, ал. 1, т. 1.** *(лица, регистрирани в изборните комисии за участие в избори – народни представители в Народното събрание)*
 - **чл. 26, ал. 1, т. 3** *(новоначинени или новоизбрани лица на публична длъжност или за извършване на публична дейност - при кадрови промени);*
 - **чл. 26, ал. 1, т. 4** *(лица, които са посочени като длъжници или са били членове на управителен или на контролен орган на предприятие, посочено като длъжник в бюлетина по чл. 3, ал. 2 от Закона за информацията относно необслужвани кредити);*

- **чл. 3 ал. 1, т. 18** за общините в 20 области (*кметовете, заместник-кметовете, секретарите на общини и общинските съветници*);
 - **чл. 3, ал. 1, т. 28** (*лицата на длъжност в органите на Европейския съюз, Организацията на Северноатлантическия договор и всяка друга международна организация, в която членува или в чиято дейност участва Република България*);
 - **чл. 3, ал. 2, т. 1, 3, 6** (*лицата, извършвали публични дейности от 10 ноември 1989 г. до влизането на Закона в сила*) – поради публикуваната в ДВ, бр. 103 от 2012 г. промяна на Закона;
 - **чл. 3, ал. 2, т. 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13 и 14** (*лицата, извършвали или извършващи публична дейност*);
- ✓ **Финализирането на процеса по създаването на Централизирания архив с документи от органите по чл. 16, ал. 1 от закона е затруднено поради забавеното предаване на останалата част от оперативния масив на Служба "Военна информация" и НРС, както и на целия архивен масив от Централния военен архив на ДА "Архиви" – Велико Търново.**
 - ✓ **Комисията не може да изпълни изискванията по чл. 3, ал. 1, т. 16 от закона поради непредаването на списъците от Служба "Военна информация" и от НРС с имената на служителите, подлежащи на проверка по закон.**
 - ✓ **Комисията не може да изпълни изискванията по чл. 3, ал. 2, т. 6 от закона поради непредаването на списъците с имената на останалите ръководители и членовете на управителните органи на религиозните общности (Българска православна църква), подлежащи на проверка по закон.**

Докладът е приет на заседание на Комисията с протокол № 98 от 15 юли 2014 г.

Председател на КРДОПБГДСРСБНА:

/Евтим Костадинов/